

ČASOPIS S PODOBAMI ZA SLOVENSKO MLADINO.

Štev. 11.

V Ljubljani 1. novembra 1887.

Leto XVII.

Stari mlin.

Mlin mogočen nekečáj
Razvalina si sedáj:
Brez podstrešja, brez kolésa
Zidje vzdiga se v nebésa,
Kot pomoči bi prosilo
Vsemogočno, večno silo. —
Meniš-li, da kdo je čuje?
Vse je tiho — vse miruje.
Le valovje se zagánja
Ob zidovje, ki naslánja
Se na staro vže dřevó,
Spenjajoče nad vodó. —
Brez pozdrava val bobnéči
Dalje teče mimo péči,
In se ne ozrè v slovó
V mlin razdrti pod goró.

Dan za dnevom zid se kruši,
Čas nevmorno kámnje ruši
V strugo reke valovíte,
Preje mirne — zdaj srdíte...

Kje so dnovi, kje so časi,
Ko iz trga in iz vási
Vse je živo in veseló
Z zrnjem zlatim k tebi vrélo?!
Zdaj pa le molčé strmiš
V strugo daljino, ter ječš
Se boječ, da zdaj in zdaj
Te pogrénje v vekomaj
V reko širno in globóko
Čas z okruto, tvrdo rókó.

Id. A.

Mali florentinski pisar.

Dovršil je četrti razred ljudske šole. Bil je prijazen Florentinec dvajnajstih let, črnih las in belega obličja, najstarejši sin železniškega uradnika, ki je imel mnogo družine, malo plače in je živel ob pičlem. Oče njegov so ga imeli radi in so mu bili jako dobri in prizanesljivi; prizanesljivi za vse, samó za šolo ne: zato pa so zahtevali mnogo in strogo, kajti sinček se je moral ravnati po stanu in dobiti hitro kako službo,

da podpira družino. Da pa kmalu postane kaj, treba se mu je bilo mnogo truditi v kratkem času. In da-si se je deček učil, opominjali so ga oče vedno, da se uči. Oče so bili vže v letih in ker so se mnogo trudili, postarali so se zgodaj. Da preskrbé svojo družino, vzprejeli so vender časih še izvanredno delo prepisovatelja in so prebili po večkrat lep del noči pri mizi. Naposled dobé nalogo od neke hiše (tvrdke), ki je izdavalala novine in knjige v sešitkih, zapisavati na listke imena in naslove naročnikov ter so dobivali po tri lire (45 novčičev) za vsakih pet sto teh listkov papirja, popisanih z razločnimi in pravičnimi naslovi. Pa pri tem delu so pešali in večkrat tožili družini svojej, da bodo prenehali.

„Moje oči pešajo — dejali so — to ponočno delo me ugonobi.“ — Sinček jim reče nekega dne: „Oče, naj delam jaz namesto vas; saj veste, da pišem, kakor vi.“ — A oče mu odgovoré: „Nè, sinek, ti se moraš učiti; tvoja šola je mnogo bolj važna stvar nego moji listki; vest bi me pekla, ko bi ti vzel samó jedno uro; hvala ti, nečem; ne govori mi več o tem.“

Sin je vedel, kaki so oče pri takih stvaréh; brezuspešno bi bilo, ustavljati se, in ni se ustavljal. Pa evo vam, kaj je napravil deček. Vedel je, da oče prenehajo pisati točno o pólunoči ter gredó iz delarnice v spalnico. Nekaterikrat je slišal odbiti uro dvanajst, brž potem pa ropot naslonjača in počasni korak svojega očeta. Neko noč počaka, da odidejo oče v posteljo, obleče se natihoma; odide oprezno v delarnico, nažgè petrolijevo luč, sede k pisalni mizi, na katerej je bil kup belega papirja in seznam naslovov, ter začne pisati, natanko posnemajoč pisavo svojega očeta. Pisal je dobre volje, zadovoljen, nekoliko v strahu, listki pa so se kopičili. Časih je odložil pero, da si potegne roki, potem pa začne pisati še z večjim veseljem, nategaje uho in smehlja se. Stoinšestdesetkrat je zapisal: jedna lira! Potem ustane, položi peró, koder je je vzel, ugasne luč in se vrne po prstih v posteljo.

Tistega dne o póludne so sedeli oče dobre volje pri mizi. Ničesar niso zapazili. Delali so svojo stvar po navadi, gledóč na uro in premišljeva je druge reči niso šteli napisanih listkov kakor prejšnje dni. Sedeli so dobre volje pri mizi in položili roko na rame sinove: „Eh, Julij,“ pravijo, „še je dober delavec tvoj oče, kakor ti nisi mislil! V dveh urah sem spisal véčraj zvečer dobro tretjino več kakor navadno. Roka je še gibična in oči tudi še storé svoje.“ — Zadovoljen in tih reče Julij sam v sebi: „Ubogi oče, ne samó dobiček, še zadovoljnost jim dam, da bodo mislili, da so se pomladili. Dobro, pogum!“

Osrčen, da se je vse tako dobro izšlo, gre bodočo noč, ko odbije ura dvanajst, drugič na delo. In tako dela več nočij. Oče pa niso zapazili ničesar. Samó enkrat pri kosilu reko: „Čudno je, da gre toliko petrolija pri nas v tako kratkem času!“ Julij se prestraši; a pogovor se zasuče na druge stvari in ponočno delo se je nadaljevalo.

Toda ker si je Julij prikrajšal vsako noč svoje spanje, ni počival dovolj; jutraj je ustajal truden, zvečer pa je zopet čul, dovršivši delo za šolo. Nekega večera — prvič v svojem življenji — zaspi pri knjigi. „Pogum! Pogum!“ — zavpijó mu oče, ter počijo z rokama, rekoč: „na delo!“ — Zravna se po konej in se poprime dela. Pa druge in naslednje dneve je bila ravno tista, še slabejša: dremal je pri knjigi, ustajal mnogo pozneje kakor navadno, nalog (lekci) se

je učil z veliko težavo in mrzelo mu je učenje. Oče ga začno opazovati, potem opominati in naposled grajati. Nikdar jim še ni bilo treba tega storiti! „Julij!“ reko mu nekega jutra, „ti nisi več to kar si bil nekdaj? To ne grè. Pazi se! Vse nade naše družine ležé na tebi. Jaz sem nevoljen, umeješ!“ — Na to prvo, resnično strogo grajo, ki jo je dobil, vznemiri se deček. „Dà — pravi sam v sebi — tako ne smem dalje; treba je, da preneha prevara.“ Ali k večerji pridejo oče povedat z veseljem: „Vedite, da sem dobil ta mesec 32 lir več nego pretekli mesec za listke!“ To rekši položé na mizo zavoj sladkarij, ki so je kupili, da praznujejo sè svojimi otroci nenavaden zaslužek; in vsi se razveselé, pleskaje z rokami. Nato se Julij osrči in reče v svojem srci: „Ne, ubogi oče, jaz vas ne preneham varati; truditi se hočem na vso moč, da se učim po dnevi; po noči pa bodem delal nadalje za vas in za vse druge.“ Pa oče reko: „Dve in trideset lir več! Zadovoljen sem . . . Samó ta-le tukaj — pokažejo na Julija — ta je ki mi dela skrbí in nevoljo.“ In Julij sprejme molče grajo, zadržavši dve solzi, ki ste hoteli uiti; a občutil je v tistem času v srci veliko sladkost.

In zopet je delal še huje. Toda delo se mu je kopičilo na delo in vedno teže mu je šlo. To je trajalo kaka dva meseca. Oče so karali sina še vedno in ga gledali zmirom z bolj jeznim očesom. Nekega dne gredó k učitelju, da bi poizvedeli, kako je z Julijem in ta jim reče: „Dà — ja, je, razumen je. Tiste dobre volje pa nima več kakor poprej. Dremlje, zéva se mu in raztresen je. Naloge dela kratke, v hitrici zveržene in grdo pisane. O mnogo mnogo več bi moral storiti!“ — Tisti večer pokličejo oče dečka na stran in mu govoré jako resne besede, kakeršnih mu še niso nikdar namenili. — „Julij, ti veš, da se trudim, da žrtvujem življenje za svojo družino. Ti ne hodiš za menój. Ti nimaš srca zame, ni za svoje brate, ni za mater!“ — „Oh, ne! ne recite tega, oče!“ zavpije sin, spusti se v jok in odpré usta, da bi se vsega izpovedal. Ali oče ga prekinajo, rekoč: „Znane so ti družinske razmere, znaš, da je treba dobro želeti in se žrtvovati za vse. Znaš, da moram jaz sam podvojiti svoje delo . . .“ Na te besede zaduši Julij hitro izpoved, katera mu je hotela uiti iz srca, in ponovi odločno sam v sebi: „Nè, oče, nič vam ne porečem; ohraniti hočem tajnost, da delam za vas; vzrok vaše žalosti vam poplašam drugič; vselej se hočem učiti dovolj za šolo, da bodem odlikovan; na tem mi bode, da vas podpiram, da ohranite življenje in si lajšate trud, ki vas morí.“

In tako je šlo naprej in prešla sta druga dva meseca, odkar je sin delal po noči in omagoval po dnevi, obupaval nad svojimi močmi in požiral grenka očitanja očetova. A bilo je vedno hušje, ker so se oče zmirom mrzleje vedli proti njemu, govorili ž njim le redko kdaj, in se umikali njegovim pogledom, kakor bi bil kak malovreden sin, od katerega vže ni bilo dosti upati. Toda Julij je trpel, in kadar so oče pomajali z ramama, tedaj jim je poslal skriven poljub, zabrnivši obličje, s čutom spoštljive in žalostne skrbnosti; in v tej otožnosti in tem trudu je hujšal in se šolal in vedno bolj je bil prisiljen, zanemarjati svoje učenje. Vedel je dobro, da mora biti nekega dne temu konec in vsak večer si je pravil: „To noč ne ustanem več!“ — ali glej! ko odbije dvanajst, v trenutku ko bi bil moral svoj sklep živo potrditi, speče ga nekaj in zdelo se mu je, da ne stori svoje dolžnosti in da ukrade jedno liro svojemu očetu in

družini, ako ostane v postelji. In ustal je, misleč, da se vzbudé neko noč oče in ga prebité ali da zapazijo prevaro, ako preštejejo dvakrat listke. In takó je nadaljeval.

— Nekega večera pa izpregovoré oče pri večerji zanj odločilno besedo. Mati pogledajo sina in zdi se jim, da peša in bleđi bolj kakor navadno ter mu rekó: „Julij, ti si bolan.“ In potem se obrnejo skrbno k očetu: „Julij je bolan. Poglej, kako je bleđ! Julijček, kaj misliš?“ — Oče ga pogledajo mimogredé in mu rekó: „Slaba vest dela slabo zdravje. Ni bil tak, ko je bil priden šolar in ljubezniv sin.“ — „Slab je,“ vzkliknejo mati. — „Ni ga mi več mar!“ odgovoré oče.

Te besede so bile nož v srce ubogemu dečku. Oh! ni jim več mar za-nj. Oče njegov, ki so se tresli enkrat samó zato, ker so ga slišali kašljati, ne ljubijo ga torej več! Sedaj vže ne more več dvomiti, da je umrl v očetovem srei. — „Oh, nè, oče moj,“ reče deček sam v sebi s tesnim sreem, „sedaj je torej končano; jaz ne morem živeti brez vaše ljubezni, popolnoma se izpremenim, vse vam povem, nič več vas ne bom varal; učil se bom kakor poprej; bodi-si, kar si bodi, vi mi morate zopet dobro želeči, ubogi moj oče! Oh, danes pa se bom prav gotovo odločil!“

Vender-le to noč še ustane, bolj iz navade kakor takó. Ustavši pa hoče iti pozdravit, pogledat za nekaj minut, v nočnem miru zadnjikrat še tisto sobico, kder je tolikokrat delal tajno s srcem polnim zadovoljstva in skrbnosti. Povrnivši se k mizici s prižgano lučjo in zagledavši óne bele listke, na katere ne bode več pisal imen mest in oseb, ki jih zna vže na izust, prime ga velika žalost in z nekako silo zagrabi pero, da začne navadni posel. Ali stegnivši roko, sune neko knjigo, in knjiga pade na tla. Rdečica ga oblije. Ko bi se oče vzbudili! Izvestno bi ga ne zasačili pri slabem dejanji; pa saj se je odločil sam vse povedati: in vender zdi se mu, da je čul korak v temoti, da so ga zasačili ob tej uri, v tej tihoti — da so se mati vzbudili in prestrašili. — Nateguje uho, prekinivši dihati. Ne sliši šuma. Posluša pri durini ključanici: nič! Vsa hiša je spala. Oče ga niso slišali. Umiri se. Začne pisati. In listki se kopičijo na listke. Čuje le polagane korake mestne straže po zapuščenjej cesti; potem ropot kočije, zginivše na jeden hip; nekoliko pozneje ropot več vozov, počasi se premikajočih; potem zopet globoka tišina, ki jo je motilo zdaj pa zdaj v daljini lajanje psa. In piše in piše. V tem pa so stali oče zadaj za njim: ustali so, ko so slišali knjigo pasti in postali, čakaje ugodnega trenutka; ropot vozov je utopil šum njihovih korakov; in zdaj so tukaj s svojo belo glavo nad črno glavico Julijevo in vidijo teči pero po listkih in v jednem hipu vse uganajo, vsega se spomnijo, vse razumejo; obupen kes in brezmejna vestnost jim prepleta in zapira dušo zadaj za svojim otrokom. „Nepričakovano, Julij!“ glasno zavpijejo in dvoje rok se ovije okolo njegove glave. — „O, oče, oče! odpustite mi! odpustite mi!“ zavpije Julij vzpoznavši svojega očeta po joku. — „Ti mi odpusti,“ odgovoré oče, ihtéč se in poljubovaje ga na čelo, „vse mi je jasno, vse vem, jaz sem, jaz sem, ko te prosim odpuščenja, ljubo dete moje, hodi, hodi z menoj! „To rekši, povedó ga, ali bolje rečeno, ponesó ga k postelji vzbujene matere in ga jim položé v naročje, rekoč: „Poljubi tega sinčka angeljčka, ki vže tri mesece ne spi in dela zá-me in jaz se žalostim v srei nad njim, ki nam služi kruh!“ Mati se ga oklenejo

in ga držé na prsih, ne da bi mogli priti k besedi; potem rekó: „Spat, hitro, dete moje, pojdi spat, da se odpočineš! Nesi ga na posteljo!“ — Oče ga primejo za rame, nesó v njegovo sobo, položé na posteljo, v jedno meš ljubkujoč in božajoč ga in popravljaje mu blazino in odejo. „Hvala oče, hvala vam,“ hiti sinek ponavljat, „hvala; le pojdite spat sedaj, jaz sem zadovoljen, pojdite spat, oče!“ Ali oče ga hočejo videti spečega, sedejo poleg postelje in podajo mu roko, rekoč: „Zaspi, zaspi, sinček moj!“ In Julij utrujen, zaspi naposled in spi mnogo ur, veseleč se prvič po tolikih mesecih mirnega spanja, sanja prijetne sanje. Ko je vže solnce v sobo posijalo, odpré oči, začuti najprvo in potlej še le zagleda pri prsih na posteljin rob naslonjeno belo glavo očeta, ki je noč tako prebil in še spal, s čelom na njegovem srci.

(Iz *Edmondo de Amicis-ove knjige „Srce“* prevél P. B.)

Miloš Obilić.

(Po srbskih narodnih pesnih spisal Fr. Hubad.)

(Dalje.)

3. Miloš Obilić in zmaj.

a Kaldak planini je bilo jezero, kamor so gonili pastirji svoje črede na vodo, kjer so si gasile žeje ptice in zverine. Na jedenkrat pa prileti zmaj izpod neba, izbere si jezero za dom in kolje živino, ki je tu sem hodila pit ter lovi ptice in zverino, ki si je hotela gasiti žejo z hladno vodo. Zatorej nastane velika nevolja mej ljudmi, ker niso mogli puščati svoje živine na pašo. Kmalu je bila planina pusta, ker si nihče ni upal na njo.

Nekega dne prileti sokol na planino. Žejen, želi se napiti, ali zmaj prileti in ga hoče požreti. Prestrašen vzleti sokol na jelino vejo in toži: „Bog moj mili! imeli smo vode dosti, da smo se napajali in kopali v jezeru. A sedaj biva zmaj v vodi, žré konje in junake. Še Vile se ne brigajo za nas, a junaka ni mej nami, da bi se mogel meriti z zmajem. Kraljevič Marko je sicer dober junak, ali on poseda po krčmah in pije vino; pomagati nam ne more, ker seka arabske glave in brani kraljevino.“

Vila izpod oblakov pa čuje sokolovo tožbo in mu reče: „Ne toži, sivi sokole! Pobratina imam; nad Miloša ga ni junaka. Hitro ti ga pokličem, da vas reši hudega zmaja.“

Hitro napiše pismo ter ga dá sokolu, naj ga nese Milošu. Sokol razpne peroti, zleti s pismom v kljunu v Prizren in ga vrže Milošu v naročje. Junak se začudi, ko mu pade list na kolena, hitro ga odpečati in bere: „Oj Miloš, pobratim dragi, pridi na Kaldak planino! Zmaj je priletel v jezero, ne pušča piti ne zverini ne živini. Pridi in ubij ga, vraga!“

Komaj prebere junak pismo, skoči na noge, reče svojemu slugi Milovanu, naj pripravi Ždralina, opase svitlo sabljo, obesi topuz na sedlo, zgrabi kopje v roko pa skoči na konja. Z ostrogami spodbode Ždralina in jaha naravnost na planino. Na planini skoči s sedla, napije se vina in počije. Potem goni konja tri dni po planini in išče jezera. Četrto jutro začuje strašno rjojenje.

Zatorej požene Ždralina proti onej strani in pride do jezera. Zmaj je bil ujel ravno jelena, ki je bil prišel pit. Jelen je hotel uteči, ali zmaj ga zgrabi za zadnji nogi in požre živega. Ali rogovi so bili preveliki, zasadé se zmaju v čeljusti, da ne more požreti jelena. Ne more ga spraviti niti v sebe niti iz sebe. Zmaj in jelen tulita strašno; ostudna pošast se valja po travi, ter si ne more pomagati.

Junaku zatrepeče srce v prsih, ko zagleda zverino; celó Ždralin se ustraši in noče naprej. Ali Miloš mu zasadi ostroge v stran, da zdirja proti jezeru. V desnej roki zavihti junak kopje in ga vrže zmaju v bok. Ali kakor bi bilo naletelo na kamenje, pade kopje na tla; zmajevih luskin ni moglo prebosti. Potegne toraj topuz s sedla in začne mlatiti po pošasti. Ali kakor jeklo bobni truplo zmajevo, nič mu ne more; komaj je ubranil Ždralina, da ga ni zadel rep strašne zverine.

Ves osupel se ustavi Miloš. Za nekaj časa ga obide misel, kaj bi še le bilo, ako bi pošast ne imela jelena v gobcu. Nič mu ne bi pomagalo junaštvo, poginoti bi moral s konjem vred.

V tej stiski se oglasi Vila izpod oblakov: „Miloš, pobratime mili! Potegni sabljo, katero sem ti dala. Ona seka trdo jeklo; ž njo pogubiš zmaja!“

Miloš se ojunači. Kakor blisk potegne sabljo iz nožnice, nažene Ždralina proti zmaju ter z jednim mahom preseka pošast na dvoje. Ali jelen tuli še vedno v zmajevem gobcu, zato udari drugič po glavi in oprosti jelena, da zbeži v gozd. Miloš pa zapoje veselo pesen:

„Ne bojte se, ptice sokolice
Niti druge ptice iz gorice,
Niti druge zverí na planini.
Le hodite na vodo studeno,
Ter na vodi umivajte lice,
Se napijte studene vodice.
Ljutega pogubil sem vam zmaja,
Zmaja lačnega v jezeru;
Ako Bog dá, in je sreča mila,
Se vam zmaja ni več bati!“

Na to mu odpevajo ptice z gôre:

„Bog ti dal, vojvoda Miloše,
Junaški spomin naj ti ostane,
Mej brati, mej vsemi Srbi.
Tebe naj se spominajo Srbi
Dokler sije žarko solnce, mesec.“

V tem prileté tudi Vile nadgorkinje, obdarujejo junaka z lepimi darovi, a on nasadí zmajevo glavo na kopje in veselo odjaha domov.

4. Miloš Obilić reši vilo.

Nekdaj se spomni Obilić Vile Jerusavlje in se odpravi na Šargan planino, da bi jo obiskal. Vesel je skakal Ždralin po tri kopja na visoko in po štiri kopja daleč, ker mu je bil obljubil gospodar, da ga bo napojil na planini iz jezera, v katerem si umivajo Vile svoje lice. Kmalu sta bila na

gori. Prideta do jezera. Ali okolo jezera je trava poteptana in dolgi lasje leže raztroseni po njej. Miloš pobere lase in vidi, da so od čistega zlatá. Po tem spozna, da so Vilini. Začudi se junak, napoji konja, kar zasliši tožen glas, kakor bi tožila kukovica ali lastovica. Skoči toraj na konja in zdirja za glasom.

Ko pridirja vrhu planine do visoke jele, zagleda krasno Vilo pod drevsom. Roki ste jej zvezani, za zlate lase je privezana za jelo, solze kakor biseri jej tekó po lici v zeleno travo. Žalostna toži: „Joj meni, mila moja majka! Prišla sem v sužnjest roparja Ibra, pa ni junaka, kateri bi me rešil!“ Okolo jele je ležalo in sedelo trideset junakov, roparjev, in njih glavar Ibro mej njimi. Ta pije hladno vino in napija Vili: „Zdrava, Vila iz planine! Od zdaj mi bodeš žena!“

Obilié nažene svojega konja proti roparjem in jih pozdravlja. Vsi odzdravljajo samó Ibro molči. Vila ga pa zapazi in zavpije: „Kje si, Miloš, po Bogu mi brat? Nisva se videla prej, nisva se pobratila, ali poznam te po tvojem junaštvu. Prosim te kot brata svojega, ne puščaj me v turških rokah!“

Miloš se obrne proti Ibru in reče: „Po Bogu mi brat; daj mi Vilo nagorkinjo!“ Ibro ga pa ježno pogleda in pravi: „Oj ti bedak, vojvoda Miloš, ne brigaj se za tuje žene! To ni Vila nagorkinja, to je žena moja!“ Miloš: „Ibro, daj mi Vilo; dam ti sto cekinov za-njo!“ — Ibro: „Novcev in cekinov imam dosti, ne dam je za tri hiše polne zlatá.“ — Miloš: „Daj mi Vilo, dam ti tristo cekinov!“ — Ibro: „Ne govori dalje! Ako skočim na nogi, odsekam ti glavo. Udavim te kakor jastreb goloba.“ Na to spodbode Miloš konja in zavpije: „Zdrav mi bodi, delibaša*) Ibro! Brez prevare! Če si junak, pripravi se na boj! Poskusil bodem sabljo nad teboj!“

Vsi junaki skočijo k višku, začne se boj. Miloš potegne sabljo in kmalu poseka vseh trideset. Na to skoči proti Ibru, zgrabi ga z jedno roko za prsi, z drugo ga pa udari v obraz, da mu izbije štiri zobe in se mu polije črna kri po obrazu. Na to mu zveže roki na hrbet od laktov do prstov tako trdo, da mu lije kri izpod nohtov.

Potem odveže Vili Ikoniji zlate lase od jele in jej razveže roki. Ona ga začne prositi: „Ne puščaj Ibra živega, pogubi ga!“ Miloš pa odgovori: „Ne boj se, posestrima! pogubim ga, kadar se odpočijem in napijem vina.“ Nato sede pod jelo, nasloni se nanjo in Ikonija mu natoči vina. On jej napije: „Zdrava mi bodi, sestra mila! Na zdravje tebi in meni, in najinemu pobratinstvu. Danes sva se pobratila; bilo nama srečno in častito v sreči in v nesreči!“ Potem izpije vino pa skoči na nogi, potegne sabljo in odseka Ibru glavó ter jo natakne na jelino vejo. Zasede konja, posadi Ikonijo pred sé na sedlo in zdirja k jezeru. Tam sedeta na travo in Ikonija zapoje: „Kje si, majka mila? Da bi videla, kako je rešil Miloš tvojo hčerko!“ Kmalu sliši mati te besede, hitro prileti in se začne zahvaljevati junaku za rešitev hčerke svoje ter ga vpraša: „Kaj bi imel najraje? S čim bi te darovala?“ Junak jej odgovori: „Pomajka moja, najraje imam, da me slavijo ljudje in se me spominajo ter mi prideš na pomoč, kadar bodem v opasnosti (nevarnosti).“ Vesela mu obljubi to Vila, pa mu podari zlato škatljico, v katerej je bil drag

*) Glavar junakov.

kamen in reče: „Posínek moj, vzemi še to; dalo ti bo sreče na junaštvu, ali nikomur ne pripoveduj!“

Poslové se in vsak otide na svoj dom.

5. Miloš in triglav Arabec.

Kmalu se je pokazala prilika, da je Vila izpolnila svojo obljubo.

Banoviča Strahilo, še le dvanajst let starega junaka, dala je bila mati Relji krilatemu, glasovitemu junaku, naj nauči mladeniča sukati sabljo, brzdati konja in vsega junaštva. Relja uči najprej svojega učenca na domu, potem ga pa vzame sè seboj in potuje ž njim po srbskej zemlji, da ga seznani z junaki. Nekega dne ju pa napade na potu triglav Arabec. Začne se boj in sovražnik ujame Reljo in njegovega varovanca. Zveže in ju žene na Šaro planino, na široko polje Orahovo. Tam se ustavi poleg hladne vode.

Vila zagleda nesrečna junaka, pa zavpije s planine proti Prizrenu: „Oj Miloš, mili mi pobratim, kje si? Triglav Arabec s petsto tovariši je ujel Reljo krilatega in Banoviča Strahilo. Ali hočeš v boj za nju?“ Miloš je sedel ravno pri zajutreku, ko sliši Vilin glas. Skoči na nogi ter pokliče svojega slugo Milutina, naj mu osedla Ždralina. Sam pa opase britko sabljo, vzame svojo težko topuzino, pomoli se Bogu, poslovi se od svojih, skoči na konja in zdirja proti Šari planini. Tu ga sreča Vila, pozdravi ga in reče: „Z Arabcem je petsto junakov. Teh se ni bati. Črni Arabec je pa strašen. Tri glave ima in tri sablje nosi ob pasu. Črn mu je obraz, beli zobjé mu režé iz ust, oči ima krvave, da se plašijo ptice pred njim. Še gledati ga ni mogoče, kaj še le bojevati se ž njim. Jaše pa kobilo, ki je hitra kakor lastavica, in ni ga konja, ki bi jo dotekel.“

Junak se pa ne prestraši, poslovi se od posestrime ter zdirja proti Orahovu.

Ko ga ugledajo sovražniki od daleč, zasédejo konje in mu jašejo naproti. Kadar se mu približajo, zavpije Arabec nad njim: „Dobro da si prišel, tu najdeš družbo, vas vse tri bodem gnal v temnico na jednom konopci!“ V svojej oholosti pa ne pristavi: ako Bog dá! „Ko sva se srečala prvič v Primorji,“ nadaljuje Arabec, „bežal sem pred teboj; a danes ne bežim, če tudi poginem. Glej, tri sablje imam ob pasu, jedna je bila magjarskega bana, druga Maltijškega kralja, a tretja je Arabova; s to ti bodem odsekal glavo!“ — Svoje tovariše pošlje na stran a on napade Miloša. Najpred se poskusita z buzdovanoma. Ali oba sta bila tako spretna, da sta prestregla vsak udarec drug drugemu. Ko v tem boji ne zmaga nobeden, vržeta buzdovana v travo in zgrabita sablje. Mahata nekaj časa, in Arabec zadene Miloša na levo roko in ga rani; kri se udere; ali to ga malo briga. Miloš zaškriplje z zobmi in mahne nasprotnika črez pas tako hudo, da ga preseka na dvoje. Mrtev pade Arabec na tla in Miloš mu odseka glave. Sedaj pa pridirjajo Arabčevi tovariši od štirih strani nad njega. Ta je bila huda za junaka; ali hitro skoči proti Relji in Strahili, ki sta ležala zvezana na tleh, preseka konopec, s katerim sta bila zvezana, in zdajci popadeta tudi ona dva vsak za jedno sabljo Arabovo in vsi trije napadejo sovražnike ter jih razpodé kakor volkovi ovce na planini. Potem se odpravijo domov, nesoč tri Arabove glave v Prizren. (Konec prih.)

Dragica in pes.

e potrpi, Lisec moj,
A sedaj ne greš z menój!
Glej, hudó je teti Mári,
Teti Mári, ženi stari;
V koči mali zapuščena

Toži, stoče bolna žena,
In da zdrava bode prej,
Ta krepčila nesem jej.
A ne le krepčil jej treba,
Treba jej pomóci z néba:

Ako Bog je ne otmè,
Drug je ne otmè nihčè!
V cerkev torej bom stopila,
Teti zdravja bom prosila,
To pa, Lisec, dobro veš,
V božji hram z menój ne smeš.

In vrh tega: kdo pač bo
Čuval hram, če greš z menój?
Le potrpi, le ostáni,
Hišo brani na vse stráni,
In potem, če slušaš rad,
Z máno pojdeš drugikrat! —

A. Funtek,

Mali grad.

redi Kámenika stoji majhen kamenit hólmeec „mali grad“ imenovan. Sive, strme skalne pečine ga obdajajo od vseh strani. Samó proti mestu je hrib toliko raznesen, da se more na-nj priti. Prišedšemu na vrh odpré se ti diven razgled na vse strani. Okolo hriba se vrsté bele hiše kameniških meščanov. Proti jugu se razprostira širno, rodovito polje, mej katerim se tù in tam dviga prijazna vas z lepo cerkvijo; na konci planjave zazreš v megli zavito belo Ljubljano in nad njo njen mogočni grad.

Na vzhodu ti zabranjuje pogled strmo visoko pečevje Brgantove gore ali Karneka, na katerega vrhu štrlé izza zelenih smrek sive razvaline nekdanjega močnega gradú. V njegovem znožji se péni mej skalami mrzla Bistrica.

Ravno na nasprotnéj strani zagledaš na malem, zelenem višku cerkev sv. Jožefa; okolo nje se širi mestno pokopališče. „Žale“ se zove ta hrib, in to po pravici, saj je on kraj žalosti in mirú. Izvestno, da se od davnih časov nikder v mestu ni prelilo toliko in takó britkih sôlz kakor ravno tù gori. Od tod se zavije zemlja polagoma navzgor. Tu se hodi mimo pasijonskih postaj h kapelici, ki stoji vrhu hriba v senci dreves — na Kalvarijo.

Na severnej strani kipé proti nebu visoki vrhovi kámeniških planin. Visoko na gori se dviga staroslavna romarska cerkev sv. Primoža. V ravnini pa se ti upré oko v veliko zatemelo zidanje pod gosto zarastenim hribom. To je slavni mekinski samostan, ki pa vže nad sto let stoji prazen.

Ogledala sva si, bralec dragi, okolico le površno, ne da bi opaževala poprej hrib, na katerem stojiva.

Tù se razprostira v senci košatih lip zelena plan, ki vabi utrujenega šetalca k sebi. Na zahodnej strani stoji na strmej, globokej pečini grad, katerega trdne, malo ne okamenele razvaline vže stoletja in stoletja trdovratno kljubujejo viharjem nebá. Neznano je, kdo je tù gori prebival. In da-si molči zgodovina o gospódi, ki je tu gori prebivala, ohranila nam je vender narodna pripovedka spomin na njo.

Na vzhodnej strani, razvalini nasproti, kipí k nebu zvonik lične cerkvice, zidane na robu skalne pečí. Starodavna ta hiša božja nima sebi jednake na vsem Slovenskem in morda tudi daleč drugje ne. Zidana je namreč v tri nadstropja, in v vsakem je kapelica. Najvišja kapelica je posvečena Mariji sedem žalosti, srednja sv. Eligiju in spodnja, najmanjša sv. Petru. Tudi o začetku te cerkvice ne pové zgodovina nič gotovega, a govorica narodova je ohranila o tem mično pripovedko, ki se tiče tudi ónega gradú, katerega razvaline smo si ravnokar ogledali.

Pred sila davnim časom so živeli v Kámeniku trije bratje trojčki. Vse mesto je je ljubilo in skrbelo za nje, da so se izučili za duhovnike. Prišel je vesel čas, da bi morali prvič stopiti pred žrtvenik (oltar) in darovati presveto daritev. Kameničanje so sklenili navlašé za to slovesnost sezidati táko cerkev, da bodo mogli vsi trije bratje h krati peti novo mašo. Kmalu so nabrali toliko novcev, da se je začela cerkev zidati. Hitro je bila dovršena, a troški niso bili še popolnem pokriti.

V tej stiski se zatekó pobožni Kameničanje k bogatej grofici Veroniki, ki je v ónem gradu poleg cerkve stanovala. Obče znana je bila njena prevzetnost in skopost, zato je doslej še nikoli niso prosili za kako pomoč. Ta zadrega prisili torej Kameničane, da se drznejo prestopiti prag mogočne graščine in stopiti pred mlado gospo. Veronika je vzprejme z navadno mrzloto; slišavši pa njih ponižno prošnjo, zadere se na ves glas, rekoč: „Poberite se berači! Raje se pri tej priči izpremenim v kačo, kakor da bi dala samó jeden vinar za vaše prazno delo!“

In pravično nebo je čulo grozno kletev mlade gospé.

Komaj izreče te besede, spolni se jej želja. Pred prosilci leži grda pošast pol žene pol kače. Grozno upijoč in kolneč se vali iz grada. Pod neko skalo se zemlja odpré in jo požrè. Predno pa izgine nesrečnica pod zemljo, udari s pestjó tako močno po skali, da se pest vtisne vá-njo.

Še danes se vidi jama, v katero se je Veronika pogreznila. Tik nje pa leži skala, kder ste vtisnjeni pest in dlan.

Takój se stemi nebo; strela udari v grad ter ga poruši. Samó štiri stene so ostale do danes kot spomenik pravične kazni božje.

Novomašniki so brali kmalu potem vkljub grofičinemu nasprotovanju prve maše vsak v jednej kapelici.

Zakleta Veronika leži še danes pod „malim gradom“ in čuva tri kadi zlatnikov ónemu, ki jo reši.

Nekdaj so se igrali otroci na zeleni grivi (trati) blizu óne cerkve. Kar pride do njih ostudna pošast: ženska do pasú s kačjim repom. Vsi zbeže, samó nek sedemletni deček počaka. Njega poprosi zakleta deklica, naj jo udari trikrat s šibico. Pogumni deček jo res udari; po drugem udarcu pa postane pošast tako ostudna, da otrok preplašen zbeži. Veronika zavpije tako močno, da se hrib potrese, in tožeč, da ne bode še kmalu zelenela smreka, katera bo dala les ónej zibelki, kder bode spal njen rešitelj, izgine pod zemljo.

Še danes pričakuje uboga zakleta deklica pod „malim gradom“ rešitve. Pred kakimi dvesto leti je nek Nemec Martin, čuvši o velikem bogastvu Veronike, prišel iz daljnih krajev v Kámenik in začel zaklad kopati na „malem gradu“. Ali neka skala je siromaka takó po glavi udarila, da je oslepel in kmalu potem umrl.

Pripoveduje se, da je pozneje Veronika prišla večkrat na dan. Po noči je ležala vrhu klanca pred kovačnico na stopnicah in se zagnala na vsakega pijanega človeka, ki se je tod mimo plazil. Sedáj pa, ko so klanec prekopali in vse hiše na ónej strani podrli, takó tudi kovačnico, in mesto lesenih stopnic lepšo pot na hrib naredili, ne prikaže se Veronika nič več.

Bodi-si s to Veroniko kakor hoče, to je pa vender resnično, da se kámeniški mestni grb, odkar ljudje pametijo, slika takó, da pod velikimi mestnimi vrati leži ženska podobá s kačjim repom.

J. B.

Jesenske slike.

oli v jug, v krajine cvetne
Moj krilati duh hití,

Tam življenje se v lepoti
Z dnevom vsakim prerodí.

Oh, severa vihre bésne
Zdaj po naših krajih vró,
S smrtnim dihom usmrtíle
Lepo nam naravo so.

I.

Tožnost mi srce navdaja,
Ko stvarjenje vse molčí,
Ko umrle so cvetice
In več petja čuti ní.

Oj, v deželah lepih solnčnih
Ptičice so naše zdaj,
Tam nam kličejo vesele
Srčni svoj pozdrav nazaj.

II.

Rožic sem vzgojil si belih,
Poln jih bil je vrtec moj,
Prišel pa je piš ledeni,
Ter mi vse končal nocej.

Nežne glávce zvenéle
Tu ležé na zmrzlih tleh,
Sap ledenih pa iz logov
Čuje drzen se posméh.

Le hrumite sape divje
Po naravi mrtvej zdaj,
Saj v oblast je ona dala
Polje vam in vrt in gaj.

Skoraj bo pa južni vetrec
Vam nasproti spet privél
In življenje si v naravi
Novo vzbujati začél.

III.

Mej grobovi sam stojím,
Zapuščeno zrém gomilo,
Solznim okom jo motrím:
Notri spava srce milo.

Rožic ní, zelenja ní,
Vse mrazovi so končali,
Ni še dolgo, kar še vsi
Cveti so ponosno stali.

Kar je grob hladán vzgojíl,
Smrtnej je zapalo sili,
Ves ponos, ki dan mu bil,
Zdaj trohni na tej gomili.

Pa kakó bi mogla tú
Moč življenja se razviti,
Kder kraljuje duh mirú
In vse mrtvo mora biti.

Savo Zorán.

×

Mož - beseda.

ar pošten človek obljubi, to mora tudi izpolniti, zato pričakujemo, da poštenega moža beseda toliko velja, kakor prisega. To je pomen prigovora: mož-beseda. Kdor dane besede ne izpolni, ta ni mož-beseda. Kako se obnaša mož, ki vé, kaj pomeni mož-beseda, pokazal nam je slavni francoski general Cambronne, jeden najboljših vojskovodij Napoleona I. Cambronne je bil 1765. l. desetnik v Nantesu. Bil je še mlad, vroče krvi in zelo udan pijači, zato se ni čuditi, da je večkrat kaj takega storil, kar njegovim zapovednikom ni bilo po volji. Nekega dne je zapovedujočemu častniku dal zaušnico, ter je bil zavoljo tega od vojaškega sodišča k smrti obsojen. Njegov polkovnik, ki je poznal odločnost, srčnost in dobro glavo mladega obsojenca, poskusil je vse, da bi ga otel smrti. To se mu je tudi posrečilo, pa samó pod tem pogojem, ako se Cambronne nikdar več ne opijani.

S pomilostilnim pismom v roki je šel polkovnik v vojaško kaznilnico ter dal obsojenega desetnika préd-se poklicati. Cambronne videč svojega polkovnika, bil je zeló ganen ter je dejal: „Vem, gospod polkovnik, da sem se hudo pregrešil ter bodem po ostrih vojaških postavah moral svojo pijanost in neposlušnost s smrtjo plačati, ali vender prosim, da mi vse oprostite, ker od srca obžalujem vse, kar sem storil.“

„Umr! ne bodeš, prijatelj; jaz te dobro poznam, in óteti te hočem smrti. Da-si težavno, izprosil sem ti vender pomiloščenje, pa samó s to pogodbo, da se nikdar več ne opijaniš.“

Cambronne, ves iznenadjen, pogleda polkovnika, potem povési óči in prav hladnokrvno odgovori: „Škoda, tega pogoja jaz izpolniti ne morem, ker sem pijači preveč udan.“

„Nu potlej se pa odpovej vinu,“ reče polkovnik.

„Ój to je težavno,“ odgovori desetnik. „Nič več vina piti, niti kapljice ne, in nikdar več — in če to tudi obljubim, kdo stoji dober za to, da obljube ne prelomim?“ „Tvoja beseda je meni dovolj. Jaz vem, ako ti kaj obljubiš, izpolnil bodeš, ker si bil vedno mož-beseda.“

Toliko zaupanja bi si ne bil desetnik nikoli nadejal. Pred polkovnikom vzdigne roko k višku in priseže: „Bog vsemogočni me sliši, kar zdaj obljubujem: v svojem življenji nikdar več ne pokusim kapljice vina! Ali ste s tem zadovoljni, gospod polkovnik?“ „Zadovoljen sem,“ odgovori polkovnik. „Jutri bodeš zopet prost; bodi zvest vojak in vedno pripravljen za domovino žrtvovati življenje, katero zdaj tebi daruje.“

Cambronne je bil od tega časa ves drugačen človek, in zavoljo svojih lepih zmožnosti je postal v kratkem času general. V bitki pri Waterloo je zapovedoval starej cesarskeji gardi ter se tako srečno obnašal, da še zdaj slov! mej francoskim ljudstvom kot najpogumnejši junak.

V svojih starih dneh se je odpovedal vojaškemu življenju ter ljubljen in spoštovan živel v Parizu sam zá-se.

Tudi njegov bivši polkovnik se je bil podal v zasluženi pokoj.

V Parizu sta se po dolgem času zopet našla. Polkovnik, videč Cambronna, razveselil se je takó, da ga je povabil k obedu in posadil na častno mesto mej najodličnejše visoke goste, ki so bili tudi njemu na čast povabljeni.

Pri obedu je natočil polkovnik svojemu prvemu gostu kupico najboljšega starega vina. „Kaj pa delate?“ vpraša ga general.

„To je najboljša starina, kakeršne v Parizu izvestno ne dobíte; le pokušite, in pritrdili mi bote.“

„Kaj?“ zakriči Cambronne, naglo vstane ter po mizi udari, „kaj? jaz naj bi to pijačo pokusil? Gospod polkovnik, ali ne veste, kaj je mož-beseda? Ali ste vže pozabili, kar sem obljubil? Ali mislite, da jaz tako malo spoštujem besedo, katero komu dam? Od ónega trenutka, ko sem vam zastavil svojo besedo, še ni okusil moj jezik kapljice vina in ga tudi ne bode. Jaz sem to obljubil in kar obljubim, to mi je sveto. Mož-beseda veljá.“ Vsi so občudovali poštenega generala in mu še večje spoštovanje skazovali, ker je svojo besedo tako spoštoval. Kako bi pač lepo bilo, ko bi vsi svoje obljube tako držali ali pa vsaj resno voljo imeli, držati je. Resna volja vse premaga! To je dovolj jasno pokazal general Cambronne.

Prirodopisno-natoroznansko polje.

Divja mačka.

Divja mačka (wilde Katze) je mnogo večja od naše domače in zelo krvoločna zver, ki naredi veliko kvare mej divjačino; posebno kvarljiva je zajcem, mladim srnam in fazanom. Ni čuda tedaj, da jo preganjajo povsod, kolikor se le dá in more. Pri nas se ta grda, nenasitljiva zver dobi še po vseh večjih gozdih, vzlasti po jelovih. A nikakor si ne smete misliti, da je vsaka mačka, ki jo kdo ustrelil v gozdu, res divja mačka.

Mnogo jih je mej takimi tudi naših domačih, ki so od doma pobegnile v gozd, ter ondu tako podivjale, da so res divjim zelo podobne, a vender se po nekaterih znamenjih od njih razlikujejo.

Divja mačka ima zelo gosto, rumenkasto-sivo dlako s temnimi povprečnimi progami, na prsih pa veliko rumenkasto liso. Rep je skozi in skozi jednako debel in opisan s črnimi obročki. Koža divje mačke daje dobro krzno.

Da-si se divja mačka izogiblje človeka, vender se ni varno šaliti z njo. Ranjena se z vso močjo zakadi v človeka ter ga s kremplji in zobmi neusmiljeno izdehuje. Čujte, kaj nam sloveči prirodopisec Brehm pripoveduje o takem napadu.

Bilo je nekega zimskega jutra, da najde neki logar v ravno zapalem snegu mačjo sled. Takój gre za njo, veseleč se lepega krzna. Pred veliko, votlo bukvijo prenehala je sled. Mačka je po tem takem morala biti na bukovem drevesu, ali na vejah je ni bilo videti nikjer. Najbrže se je morala skriti v duplo. Logar napne puško in potrka na drevo, da bi izpodil mačko. Nekolikokrati trkne ob drevo in pripravljen na strel, čaka, da se bo prikazala divja mačka iz dupla. Ali zamán, mačke ni. Potrka drugič, zopet čaka, mačke pa le ni. Nevoljen potrka še tretjič — ali predno more vzdigniti puško, bila mu je mačka vže za vratom. Hipoma mu potegne kučmo z glave, zadere mu kremplje v kožo ter mu z zobmi trga debelo ruto, ki jo je imel okolo vratu. Logar ves prestrašen izpusti puško ter ne vé, kako bi se branil. V naglici si skuša varovati vsaj lice in vrat pred togotno zverjo ter na ves glas kliče na pomoč svojega sina, ki ni bil daleč od njega v gozdu. V tem pa mačka grize in praska po rokah in obrazu ter mu trga neprenehoma ruto za vratom. Ubogega logarja grôza obdaja ter na vse grlo kliče na pomaganje. Zdajci mu je mačka prišla do živega, zagrizi se mu v vrat in siromak se zgrudi na zemljo.

Na pomoč mu prihitevši sin prime mačko, ter jo hoče odtrgati od očetovega vratú, ali vse zamán, ničesar ne opravi. Vzame kladivo v roke in udriha po mački, ki sicer hrešči in piha, ali logarja vender ne izpusti. K sreči jo jedenkrat zadene na glavo, da se mrtva zvali z logarja. Nezvestnega, strašno ranjenega moža ponesó domóv, obvežejo mu rane za silo ter hitro pošljejo po zdravnika. V tem se je siromak zavedel in povedal vse, kako se je to zgodilo. Zdravnik pride, poskuša vse mogoče, pa nič ni pomagalo, še tisti dan je umrl logar v strašnih bolečinah.

(Iz Erjavčeve knjige „Domače in tuje živali.“)

—x—

Listje in cvetje.

D a r.

Kónjki moji postanite
In povejte: „Kam hitite?
Kam se pelje Zlatko z vami?“ —
„On se pelje k starej mami,
Pa jej nese lepi dar:
Novih črevljev po en par.
Da obutev mati ima,
Če pritisne huda zima.“

(Po „Smilji“ Iv. Tomšič.)

Drobtine.

(Lastovica sveta ptica.) Lastovice ima naše priprosto ljudstvo v velikem čišli. Nihče ne sme njih gnezd razdirati ter jim sploh nič žalega storiti. Da je temu takó, pripoveduje se sledeče: Ko je naš Zveličar visel v smrtnih bolečinah na križi in so ga celó njegovi učenci zapustili, prišli so židje in so ga zaničevali. V tem hipu pa prileti lastovica ter srdito cvrči okolo križa, kakor bi hotela se jeziti nad židi in braniti Krista. Naposled sede vrhu križa ter tako dolgo cvrči, da židje otidejo. Zato še danes kristjani spoštujejo lastovice, óne pa rade posedajo na križe, vzlasti na križe vrhu zvonikov. J. S—a.

(Kako je Bog psa ustvaril.) Noe je svojo ladijo tesal sto let. Ker so ga hudobni ljudje vedno motili, smijali se mu in ga dražili, večkrat celó po noči se zbrali ter mu vse razmetali, kar je bil napravil po dnevi, zato se Noe Bogu pritoži in ga prosi, naj bi mu pomagal. Bog mu reče: „Odseci velik ogel brvi!“

Noe ga odseče. Bog zopet reče: „Ta ogel bodi čuvaj tvoje ladiji.“ In glej! hipoma nastane iz ogla odsekanega lesa hud pes, ki je vso noč okolo ladije lajal in jo čuval, da je ljudje razdirati niso več mogli. J. S—a.

Uganke za kratek čas.

(Priobčil J. S—a.)

1. Koliko je tretjina in pol tretjine od stotice?

(Petdeset; kajti stotica ima 3 tretjine; poldruga tretjina pa je polovica od teh tretjin.)

2. Kdo zna dokazati, da je dvakrat dve tri, pa ne štiri?

(Vzemi kos papirja in ga raztrgaj na dva kosa, potlej jednega teh kosov zopet na dva, pa imaš dvakrat dva kosa, to je: 3 kose.)

3. Kdo zna s tremi krajecarji narediti križ?

(Vzemi tri krajecarje v roko, pa se prekrižaj ž njimi.)

4. Kdo zna zapisati s tremi črkami: zmaznena voda? (Zapiši led.)

5. Kdo zna zapisati s samimi 9 sto? (Zapiši tako-le: 99 $\frac{9}{9}$.)

6. Kako se zapiše tisoč jedenajst sto in jedenajst? (Zapiši: 2111.)

7. Kako je to mogoče, da je Jože sto let živel, pa je doživel samo 25krat svoj rojstni dan?

(Ker je bil rojen v prestopnem letu na prestopni dan.)

Zabavna naloga.

(Priobčlil H. Podkrajšek.)

A, a, ca, er, ga, i, ja, ja, je, la, li, lo, ma, na, na, ne, ni, po, ri, ri, ro, sti, ta, tek, va, za. Sestavi iz teh zlogov krstna imena osmih deklic, ki so se igrale pod košato lipo. Razvrsti potem ta imena tako jedno pod drugo, da ti dadó začetne črke teh imen, ako je čitaš od zgoraj nizdolu imé devete sestrice, ki je pa to pot domá ostala.

(Rešitev in imena rešilcev v prih. listu.)

Briljant.

(Priobčlil F. Š.)

T
a r u
a i l s v
a g i l r t v
a i k l m
a s v
v

Preložite v vsakej vodoravnej vrsti čerke takó med seboj, da bodo nekaj pomenile! Potem dobite v srednjej vodoravnej in naopičnej vrsti isto besedo.

(Rešitev in imena rešilcev v prih. listu.)

Rešitev uganke v zlogih, zabavne naloge in odgonetke ugank v 10. „Vrtčevem“ listu.

Rešitev uganke v zlogih:

1. Sokol;	Kondor
2. Rudolfovo;	Rudolfovo
3. Krapina;	Amiens
4. Amiens;	Neretva
5. Kondor;	Jaroslav;
6. Neretva;	Sokol
7. Jaroslav;	Krapina
8. Ognjeslav.	Ognjeslav

**Kranjsko;
Valvasor.**

Prav so jo rešili: Gg. Ant. Petelin, duh. pom. v Tomaji; A. Notar, duh. na Plavijah pri Trstu; Vohinc, učit. v Kresnicah; Iv. D. Žirovski v Ljubljani; Sim. Volc, učit. v Lučah (Stir.); Jan. Robić, naduč. pri sv. Vidu blizu Ptujja; Iv. Tomažič, učit. v Tinji (Stir.); Jer. Rajar, naduč. v Sempasu (Gor.); Iv. Kraševac, učit. v Biljah (Gor.); Iv. Zarnik, učit. v Nevljah; Al. Vakaj, pri sv. Ani v slov. gor. (Stir.); Svoimir Krajnc, učit. pripr. in Ljud. Kurent, gimn. v Mariboru; Rudolf Maister, dijak v Kranji; Drag. Seliškar, V. Ledenik, Iv. Šusteršič in Fran Vovčina, dijaki v Ljubljani; Krist. Hodnik, rejalec v Ljubljani; Prav. Pertot, uč. v Trstu; Živko Lapajne, učenec v Krškem; Francé Brdnik, učenec pri sv. Vencleslu (Stir.); — Matilda Skaza v Polji (Stir.); Katika Kurent v Mariboru; Apolonija Fatur

in Emilija Thuma, gosposični v Postojni; Ema in Mici Gantar, učenki na Studencu in Matilda Pertot, uč. v Trstu.

Rešitev zabavne naloge:

č d m . . .	= Adamič	Slomšek,
c h j l . . .	= Ahacelj	Levec,
m n ž . . .	= Ažman	Orožen,
c s t . . .	= Costa	Vodnik,
c j r v . . .	= Erjavec	Erjavec,
c p v . . .	= Ipavec	Navratil,
k r p t . . .	= Kopitar	Stritar,
c l v . . .	= Levec	Kopitar,
k l m t . . .	= Metelko	Adamič,
i n r t v . . .	= Navratil	Metelko,
n r ž . . .	= Orožen	Ahacelj,
k l m s š . . .	= Slomšek	Toman,
r r s t t . . .	= Stritar	Ipavec,
m n t . . .	= Toman	Costa,
d k n v . . .	= Vodnik	Ažman.

Prav so jo rešili: Gg. Ant. Petelin, duh. pom. v Tomaji; A. Notar, duh. na Plavijah pri Trstu; Tone Porekar, učit. v Ptujja; Vohinc, učit. v Kresnicah; Jer. Rajar, naduč. v Sempasu (Gor.); Sim. Volc, učit. v Lučah (Stir.); Jan. Robić, naduč. pri sv. Vidu blizu Ptujja; Iv. Tomažič, učit. v Tinji (Stir.); Iv. Zarnik, učit. v Nevljah; Iv. D. Žirovski v Ljubljani; Iv. Kraševac, učit. v Biljah (Gor.); Al. Vakaj pri sv. Ani v slov. gor. (Stir.); Iv. Krajnc, učit. pr. in Ljud. Kurent, gimn. v Mariboru; Pravoslav Pertot, uč. v Trstu; Živko Lapajne, uč. v Krškem; — Matilda Skaza v Polji (Stir.); Krstoslava Rebek, uč. v Lokavcu; Ema in Mici Gantar, učenki na Studencu in Matilda Pertot, učenka v Trstu.

Odgonetke ugank: 1. Kotel; 2. To, kar vidi; 3. Čebula; 4. Za denarje; 5. Gospodar; 6. Šipe na oknih; 7. Mesarji; 8. Kjer ni hiš na drugi strani; 9. Če mnogo zasluži, pa malo potrebuje; 10. Zato, da je nisojo.

Nové knjige in listi.

* Kratka zgodovina pedagogije. — Pod tem naslovom je prišlo na svetlo nekaj ponatisov (iz „Učit. Tov.“) daljšega spisa, ki se dobivajo po 70 kr. pri pisatelji Iv. Lapajni, šolskem ravnatelji v Krškem, in se pripravljajo vlasti učiteljem in učiteljskim pripravnikom.

Listnica. Gg. J. S-a, v Lj.: Lepa hvala! Pride vse na vrsto. V kratkem pismeno. Da ste nam zdravi! — Josp Z. na V.: Vaša pesenec „Sam“ ne ugaša nasem listu. — A. P.: Vaši pesenec „V kapelici“ smo odložili za mesec majnik. — V. Š. na Z.: Žal nam je, da Vaših pesenec ne moremo vzprejeti, ker bi jim trebalo še mnogo pila, pa tudi po vsebini ne ugašajo „Vrten“. Poskusite, morda vam kaj primernejšega poteče izpod peresa. — M. Tiborska v G.: Treba bode še poprave. — Iv. Z. v N.: Še ni zrelo za natla. — Branimir: Pride o priložnosti na vrsto.

„Vrtce“ izhaja 1. dné vsacega meseca, in stoji za vse leto 2 gl. 60 kr. za pol leta 1 gl. 30 kr. Napis: Uredništvo „Vrtcevo“, mestni trg, šte. 23 v Ljubljani (Lalbach).

Izdatelj, založnik in urednik Ivan Tomšič. — Natisnila Klein in Kovač v Ljubljani.